

Rådmannens innledning

Velkommen til folkemøte – tusen takk for at dere møter opp her i kveld!

Lindesnes kommune må gjøre vanskelige prioriteringer i årene som kommer. Hensikten med disse møtene er å gi et helhetlig innblikk i situasjonen kommunen vår står i, og hvordan det vil påvirke innbyggerne.

Vi kan ikke løse disse utfordringene uten å være ærlige og åpne om hva de er. Vi må skape en felles forståelse. Vi må være villige til å ha vanskelige samtaler og akseptere hva som er klare fakta. Vi kan ha ulike preferanser, men gjennom analyse, kunnskapsutvikling og gode diskusjoner kan vi komme frem til de beste løsningene.

Lindesnes kommune er også i 2024 blant topp 30 på kommunebarometeret. I situasjonen med ettervirkninger av pandemi, krig, flyktningekrise, økte renter og dyrtid- har vi likevel klart å bremse utgiftsveksten mer enn andre kommuner innenfor flere områder, også helse og omsorg. Vi har gjort og gjør mange riktige ting. Det skal vi fortsette med.

Samtidig er utfordringene der fremdeles. Vi driver dyrere enn vi har inntekter til. Vi merker de varslede endringene med flere eldre og færre barn. I årene fremover får vi en betydelig svekket aldersbæreevne, dvs hvor mange mennesker vi har i yrkesaktiv alder i forhold til hvor mange mennesker vi har over pensjonsalder. Dette bildet preger hele Norge, ja hele Europa og store deler av Asia. Norge kan ikke lenger motvirke dette med å hente arbeidskraft fra andre land. Lindesnes er sterkere preget av denne utviklingen enn kommuner med større byer og universitets- og høyskoleutdanning.

Vi må innstille oss på omstilling. Og vi må tilpasse driften til inntektene slik at vi får bærekraft i økonomien.

Det mangler ikke på engasjement. Jeg merket meg et leserinnlegg med overskriften

«Kommuneregnskap for dummies»

Budskapet var klart – vi må kunne fortelle om kompliserte forhold på en måte som gjør det forståelig også for de som ikke jobber med det til daglig. Og når de fleste klarer å holde orden på sin egen privatøkonomi, er de også i stand til å forstå kommunens økonomi forklart på en oversiktlig måte – vi skal prøve på det

Kommunens «lønn» får vi i all hovedsak fra staten. Vi har noen – i den store sammenhengen «små» inntekter fra eiendomsskatt på bolig og næring, og avkastning på eierandeler (som kraftinntekter). Denne lønnen eller inntekten fra staten baseres hovedsakelig på tilskudd flatt pr innbygger, og utjevningstilskudd, basert på antall innbyggere i ulike aldersgrupper. Hvor mange innbyggere vi har i de ulike aldersgrupper er altså avgjørende for hvor mye vi får fra staten til å drive kommunen.

Det hele bakes allikevel inn i et totalt rammetilskudd og kommunen må selv sørge for å bygge opp tjenestene der behovet øker, og redusere der behovet minker.

Staten har på den annen side et sett av lover, reguleringer og normer som stiller krav til nivå og omfang på tjenestene. Kommunen må selv tilpasse strukturen og organiseringen for å få riktig kvalitet og effektivitet i tjenestene. Kommunen har netto driftsramme for områdene slik:

Oppvekst 725 millioner

Velferd 722 millioner

Samfunnsutvikling 200 millioner

Rm stab 175 millioner

Til sammen i overkant av 1,8 milliarder kroner

Vi blir flere eldre

Innenfor tjenesteområde velferd må vi i årene fremover håndtere økning i tjenestebehovet uten at vi øker bemanningen på samme måte vi ville ha gjort tidligere. Vi må jobbe og organisere oss på nye måter. Nytt omsorgssenter og helsehus gir en helt nødvendig kapasitetsøkning samtidig som vi må videreutvikle tjenestene for å møte fremtidens behov. Vi må sørge for å kunne gi forsvarlige tjenester til kommunens innbyggere også i årene som kommer. Hva koster helsehuset?

- Totalt sett 1,05 milliard
- SSHF leie finansierer 85 mill
- Husbanktilskudd 250 mill
- Mva-refusjon 190 mill
- Enova-støtte 21,4
- Netto kostnad for kommunen blir da 505 millioner.

Dette er en nødvendig investering. Jeg vil anbefale dere å gå inn på kommunens hjemmeside, og se filmen som ligger under «prosjekt omsorgssenter og helsehus», den tar ca 4 minutter og gir en god forklaring på hvorfor dette er nødvendig.

Vi får færre barn

Innenfor tjenesteområde oppvekst må vi justere organisasjonen og bemanningen i takt med et synkende antall barn. Vi må gjøre tilpasninger i tide slik at økonomien vår ikke bindes opp i gammel og uhensiktsmessig struktur som setter oss ut av stand til å gi barn og elever et godt opplæringstilbud. Vi har fått levert en rapport med anbefalinger om tilpasninger av barnehage og skolestrukturen. Rapporten angir et interessant midtre alternativ med sammenslåing av noen barnehager og barneskoler. Dette gir allikevel ikke tilstrekkelig innsparing til å nå de målene som er satt i økonomiplanen. Vi må nok vurdere endringer med ungdomsskolene våre også skal vi oppnå tilstrekkelig effekt. Nå må vi gjennom høring av rapporten og en god prosess med medvirkning utarbeide en bærekraftig barnehage- og skolestruktur.

Tekniske tjenester

Innenfor tjenesteområde samfunnsutvikling må vi effektivisere teknisk drift enda mer slik at vi skaper rom for påkrevd drift og vedlikehold av bygg, vei, vann og avløp. Kulturområdet som ikke er en lovpålagt tjeneste, må arbeide med å tilpasse seg til endrede økonomiske forhold og kanskje løse sine oppgaver på nye måte, f.eks. enda mer sammen med frivillig sektor.

Administrasjon

Innenfor rådmannens stab, som er mer tverrgående og understøttende i sin natur enn tjenesteområdene må vi fortsette digitaliseringen, blant annet for å øke tjenesteproduksjonen og redusere tidsbruken. Vi må nå spesielt bidra til å videreutvikle de selskaper og samarbeid vi har, slik at de i enda større grad bidrar til å oppfylle kommunens målsettinger. Dette omfatter effektivisering så vel som omorganisering.

Vi må også fortsette med god tilrettelegging for næringsliv og samfunnsliv. Lindesnes kommune skal være en attraktiv kommune å drive næring i, å bo i og besøke. Kommunen skal samspille godt med frivillige lag og foreninger. Frivillighetens innsats for inkludering og god samfunnsutvikling er uvurderlig.

Beredskap – vi må være forberedt på vanskelige situasjoner om det sikkerhetstrusler, snøkaos, flom eller pandemi, for å nevne noe. Innbyggerne må følge myndighetenes anbefalinger om egenberedskap for en uke.

Vi får det til, men vi må gjøre endringer!

Bedre sammen – er kommunens visjon, og verdiene er fastsatt gjennom arbeidsgiverstrategien: Samskapende, inkluderende, modige og stolte.

Kyrre Jordbakke

Rådmann